

ԽՍՀՄ ԳԻՆԺՈՂԿՈՄԱՏ

ԽՍՀՄ ՊԵՏԱՊԱՆՈՎԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ԳԼԽԱՎՈՐ ՎԱՐՁՈՒԹՅՈՒՆ

368
3-99
Հ Ր Ա. Հ Ա. Ն Գ 214/46

ԳՅՈՒՂԱԿԱՆ ՎԱՅՐԵՐՈՒՄ ՇԵՆՔԵՐԻ
ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԱՍԻՆ

1939 թ. ապրիլի 11-ին
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՀԱՐՑԵՐ

§ 1. Գնահատման յենթակա յեն գյուղական վայրերում գըրա-
նըվող այն բնակելի և տնտեսական շենքերը, վորոնք անձնական
սեփականության իրավունքով պատկանում են ԽՍՀ Միության
քաղաքացիներին:

Այն վայրերում, ուր շենքերի պարտադիր կոպարային ա-
սպանովադրությունը, չի անցկացված, այնտեղ շենքերի գնահա-
տում չի կատարվում:

§ 2. Շենքերի գնահատումը կատարվում է յուրաքանչյուր
ասպանովադրված շենքի ասպանովադրական դումարը վորոշելու
համար:

§ 3. Շենքերի գնահատումը կատարվում է ըստ շինու-
թյունների իրական արժեքի, կիրառելով գնահատու նորմանե-
րը, այսինքն՝ դուրս դալով մաշվածության դեղձը:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՆՈՐՄԱՆԵՐԻ ԿԱԶՄՈՒՄԸ.

§ 4. Գնահատման նորմաներ սահմանվում են, յեղնելով նոր
շենքի 1 խորանարդ մետրի (խորանարդ նորմայի) համ նրա հիմ-
քի տարածության 1 քառ. մետրի (մակերեսային նորմայի) ար-
ժեքին:

§ 5. Յուրաքանչյուր չրջանի համար գնահատման նորմանե-
րի նախադիժը մշակվում է Պետապի մարդային (յերկրային,
ՍևՍՀ) վարչությունների, իսկ մարդային (յերկրային) բաժանում
չունեցող միութենական հանրապետություններում՝ այդ հանրա-
պետությունների Պետապի վարչությունների կողմից:

24092-60

2569
40

Պետապլի վարչութիւնները կարող են զննչատման նորմաների կազմումը հանձնարարել Պետապլի շրջանային տեսչութիւններին, յեթե այդ աշխատանքները կատարելու համար, նրանց կազմին մեջ ձեռնհաս անձնակազմութիւններ կան:

Այդպիսի դեպքերում Պետապլի շրջանային տեսչութիւնները զննչատման նորմաները մշակում են շրջանային տեխնիկ-չինարարի պարտադիր մասնակցութեամբ:

§ 6. Շրջանային ապահովագրական տեսչութիւնները Պետապլի համապատասխան վարչութիւններին ներկայացնում են տիպիկ շենքերի մանրամասն նկարագրութիւն և տեղեկութիւններ շինանյութերի գների, շինանյութերի փոխադրման միջին տարածութեան և նրանց փոխադրման արժեքի վերաբերյալ:

Այդ տեղեկութիւնները հաշվարկում են շրջանային ապահովագրական տեսչութիւնների կողմից՝ շրջանային տեխնիկի հետ միասին, վավերացվում են շրջանային կողմից և մոցվում են շրջագործկոմի նախագահութեան՝ քննելու համար:

§ 7. Տվյալ շրջանում տիպիկ շենքեր կառուցելու համար Պետապլի վարչութեան կողմից մշակված (§5) զննչատման նորմաների նախադիժը սակագների և նախահաշիւների հետ միասին ուղարկվում է Պետապլի տեսչութեանը, վորն այդպիսին մոցնում և շրջանային գործադիր կոմիտեի նախագահութեան՝ քննութեան համար:

Շրջանային գործադիր կոմիտեի նախագահութեան յեղրակացութեանն ուղարկվում է Պետապլի մարզային (յերկրային, ԱՆՍՀ) վարչութեանը, իսկ մարզային (յերկրային) բաժանում չունեցող հանրապետութիւնների նկատմամբ՝ միութենական հանրապետութեան Պետապլի վարչութեանը: Պետապլի մատնանշված վարչութիւնները զննչատման նորմաների նախադիժը ներկայացնում են մարզային (յերկրային) գործկոմներին, ԱՆՍՀ Ժողկոմխորհներին, իսկ մարզային (յերկրային) բաժանում չունեցող միութենական հանրապետութիւններում, միութենական հանրապետութիւնների Ժողկոմխորհներին ի հաստատութեան:

§ 8. Գնահատման նորմաները մշակվում են, յեղնելով տիպիկ շենքերի արժեքից: Տիպիկ շենք է համարվում այն շենքը, վորն իր պատերի և տանիքի նյութերով, չափով, կառուցված-

քով, ներքին շինվածքով, շինանյութերի և յերեսապատման վորակով ավելի չատ և տարածված տվյալ վայրում:

Տիպիկ շենքերը պետք է վորոշվեն ըստ նրանց յուրաքանչյուրի տնտեսական նշանակութեան (բնակելի տուն, բակ, ամբար, ախոռ, բաղնիք և այլն):

§ 9. Տիպիկ շենքերը պետք է վորոշվեն ապահովագրական տեսչների կողմից՝ շրջանային տեխնիկ-չինարարի հետ միասին, շինարարութեան տեղական պայմանները մանրամասն ուսումնասիրելու միջոցով:

Ապահովագրական տեսչները տեղում վորոշում են, թե տիպիկ շենքերն ինչպիսի նյութերից են կառուցվում, ինչ վորակի շինանյութ է գործադրվում, պարզում են շինարարական աշխատանքների վորակը և այլն:

Որինակ՝ Տիպիկ բնակելի շենքը վորոշելու համար, պետք է պարզել շինութեանը բնութագրող հետեւյալ ավելի եյական հատկանիշները՝ տան չափերն ըստ արտաքին չափումների, ինչպիսին է տան հիմքը (փայտյա կամ աղյուսի սյուներ, աղյուսի ցոկոլ և այլն), ինչ նյութերից են շինված պատերը, հաստութեանը, կտուրի, հաստիկ կառուցվածքը, ինչպիսին վառարաններ են և ինչ հիմքի վրա յեն նրանք կառուցված, ինչպիսին է արտաքին և ներքին յերեսապատմումը և այլն: Յուրաքանչյուր տիպիկ շենքի տեսակի համար պետք է կազմել մանրամասն նկարագրութիւն և սլան (եակիդ), ցույց տալով չափերը:

Տիպիկ շենքի նկարագրութիւնն իր մեջ պետք է պարունակի շինութեան բոլոր ելեմենտները:

§ 10. Շինանյութերի նկատմամբ գների տեղեկագրերը կազմում է ապահովագրական տեսչը՝ շրջանային տեխնիկ-չինարարի հետ միասին, հետեւյալ տվյալների հիման վրա՝

ա) Տվյալ վայրի համար սահմանված շինանյութերի պետական սլանային գները, բացի սույն պարագրաֆի «բ» կետում մատնանշվածներից:

բ) Տեղեկութիւններ այն նյութերի արժեքի մասին, վորոնց հայթհայթումն ավելի ձեռնտու յե (ավելի եժան է) նրանց մշակման վայրերում քան առեւտրական կազմակերպութիւնների բազաներում (որինակ՝ մշտական անտառային տնտեսութեան շինափայտը, մոտակա աղյուսի գործարանի աղյուսը, անտա-

առաջացաւ, վորը ձեռք եւ բերելով արժանաւոր աղօղակած և առաջ-
տակի յե վերածոված սպասողի ուժերով և այլն) :

Այնպիսի տեղական նյութերի գները, ինչպիսիք են՝ կալը,
ալպաղը, քարը և այլն, պետք ե վորոշել յեղնելով նրանց մշակ-
ման և հայթհայթման արժեքից :

Անհրաժեշտ ե նկատի ունենալ, վոր բարձրացված (հակառակ
տվյալ վայրում փաստորեն գոյութիւն ունեցող) գները կառա-
ջացնեն գնահատման նորմաների արհեստական բարձրացում,
հետևապէս և շենքերի գնահատումների բարձրացում :

§ 11. Գների վերաբերյալ տեղեկութիւնները հավաքվում
են միայն այն շինանյութի վերաբերյալ, վորն ուղտագործվում
ե տիպիկ շենքերի կառուցման ժամանակ, այլև մյուս այն շի-
նանյութերի նկատմամբ, վորոնք գործադրվում են գյուղական
վայրերում այլ (վոչ տիպիկ) շինութիւններ կառուցելիս :

§ 12. Շինանյութերի գներին պետք ե ավելացնել այն ծախ-
սերը, վորոնք վերաբերում են նյութերը հայթհայթման վայրից
մինչ կառուցման վայրը փոխադրելուն : Այդ ծախսերը պետք ե
հաշվի առնել ըստ նրանց փաստացի գների, սակայն բարձր չը-
պետք ե լինեն նյութերի փոխադրման պետական գներից :

Գանի վոր շինանյութերի գնման կետի և շենքի կառուցման
վայրի մեջ յեղած տարածութիւնը տարբեր ե, ուստի նյութերի
փոխադրման ծախսը պետք ե հաշվել, յեղնելով տվյալ վայրի
(չըջանի կամ նրա մասի) միջին տարածութիւնից :

§ 13. Շինանյութերի և նրանց փոխադրման նկատմամբ գների
վերաբերյալ տեղեկութիւնները պետք ե մտցնել տեղեկատու
գների տեղեկագրում (տես որինակելի ձեւը № 1 հավելվածը) :

§ 4. Յեթե չըջանի տերիտորիայում շինանյութերի փոխա-
դրման արժեքը միատեսակ կլինի, այդ դեպքում տեղեկատու
գների տեղեկագրում միեւնոյն տեսակի շինանյութերի փոխա-
դրման համար պետք ե ցույց տալ յերկու և ավելի գներ, յեղ-
նելով չըջանի տվյալ մասի միջին տարածութիւնից :

§ 15. Գնահատման նորմաները պետք ե մշակվեն Պետապի
համապատասխան վարչութիւնների կողմից հետևյալ տվյալ-
ների հիման վրա՝

ա) չըջանային ապահովագրական տեսչութիւնների կողմից
կազմված և չըջործկոմիների նախագահութիւնների կողմից

քննութիւն յենթարկված տիպիկ շենքերի ցուցակը և նկարա-
գրութիւնը (եակիզներով—գծագրերով) :

բ) ԽՍՀՄ ԺԿԽ կողմից 1937 թ. նոյեմբերի 29-ին հաստա-
ված շինարարական աշխատանքների համար գործածութիւն
մեջ յեղած նախահաշվային նորմաները՝ «Ոչորացված նախա-
հաշվային նորմաների տեղեկատու», ԽՍՀՄ ԺԿԽ կից շինարա-
րական գործերի կոմիտեի կողմից 1938 թ. մայիսի 31-ին
հաստատված «Բանուժի և մինչ 100.000 ռուբլու արժեքի շինա-
րարութիւն ուրյեկտների համար նյութեղենի ծախսերի խոշո-
րացված ցուցանիշների տեղեկատու», վորը կիրառվելու յե նա-
խահաշվային-Ֆինանսական հաշվարկներ կազմելու ժամանակ,
«Գյուղատնտեսական շենքերի և կառուցումների շինարարու-
թիւն աշխատանքների նախահաշվային տեղեկատու» 1937 թ.
ԳՅՈՒՂՏՆՏՊՐԱՅԵԿՏԻ հրատարակութիւն և այլ պաշտոնական
տեղեկատուներ :

գ) Շըջործկոմի նախագահութիւն կողմից քննութիւն յեն-
թարկված շինանյութերի վերաբերյալ տեղեկատու գների տեղե-
կագրերը (հաշվելով նրանց փոխադրման արժեքը) :

դ) Շինարարական բանվորների համար գործող բանուժի
տարիֆային ցանցի վերաբերյալ տվյալները (առանց հավելում-
ների) :

§ 16. Պետապի մարզային, յերկրային, ՍՍՀՄ վարչութիւն-
ները, իսկ մարզային (յերկրային) բաժանում չունեցող միութե-
անկան հանրապետութիւններում Պետապի այդ հանրապետու-
թիւնների վարչութիւնները կազմում են՝

ա) ՇԻՆԱՐԱՐԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ԱՌԱՆՁԻՆ ՏԵՍԱԿՆԵՐԻ
ՆԿԱՏԱՐԱՐԱԿԱՆ ԳՆԱՀԱՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ—ОДПНОВЫЕ рас-
ценки (տես որինակելի ձեւի № 2 հավելվածը) : Առանձին գնա-
հատումներ կազմում են նաև այն աշխատանքների տեսակների
նկատմամբ, վորոնք չհանդիսանալով տիպիկ շենքի ելեմենտներ,
մտնում են այլ շինութիւնների (վոչ տիպիկ) կազմի մեջ (որե-
նակ՝ պատերը ներսից սվաղելը, հատակը ներկելը և այլն) :

բ) Յուրաքանչյուր տիպիկ շենքի տեխնիկական նախահաշի-
վը, յեղնելով տիպիկ շենքերի առանձին ելեմենտների քանակից
և առանձին գնահատումներից (տես որինակելի ձեւի № 3 հա-
վելվածը) :

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ .- Տեխնիկական նախահաշիվ կազմե-

Այս՝ անհրաժեշտ և հաշվի առնել անհնարին դնահատումները մեջ նախատեսված նյութերի քանակի ու վորակի տարբերությունը և վրատորեն գործադրվող նյութերի քանակի ու վորակի միջև յեղած տարբերությունը, շինության նկարագրությունների համաձայն:

§ 17. Յուրաքանչյուր տվյալ շրջանի տիպիկ շենքերի նախահաշիվները և առանձին դնահատումներն ուղարկվում են համապատասխան շրջապատնաչությունը՝ շենքերի դնահատման և վնասները լուծարելի ժամանակ նրանցով զեկավարվելու համար:

§ 18. Ամբողջ շենքի արժեքը խորանարդ մետրերի քանակի վրա բաժանելով վորոշվում է նրա ծավալի 1 խոր.մետրի վրա ընկնող շինություն արժեքը:

Այդ մեծությունն էլ կհանդիսանա դնահատման խորանարդի (ծավալի) նորման:

Շինություն (կամ նրա հիմքի տարածություն խորանարդի (ծավալի) հաշվարկումը կատարվում է ըստ նրա արտաքին չափերի, ընդ վորում յերկարությունը և լայնությունը ընդունվում են անկյունների հետ միասին, իսկ բարձրությունը համար ընդունվում է պատերի փաստացի յերկարությունը, դերանակապ պատերինը՝ սյուների ցածի պատից մինչև վերինը, ալյուսի, քարե, դարմանի, կավակերտ պատերինը՝ գետնից մինչև պատի վերին կտրվածքը:

§ 19. Տեխնիկական նախահաշիվի «տոկոսային հարաբերությունը գումարի նկատմամբ» սյունյակում հաշվարկվում է շենքի յուրաքանչյուր մասի արժեքի տոկոսային հարաբերությունն ամբողջ շենքի նկատմամբ այսինքն՝ վորոշվում է, թե շենքի արժեքի վոր մասն է ընկնում հիմքի պատերի, հատակի, առաստաղի վրա և այլն:

§ 20. Խորանարդային (ծավալային) նորմաները կազմվում են ինչպես բնակելի շենքերի դնահատումների, նույնպես և այնպիսի տնտեսական շենքերի համար ինչպիսիք են ամբարները, բաղնիքները, գերանակապ պահեստները և այլն, իսկ այնպիսի տնտեսական շենքերի, ինչպիսիք են բակերը, շվաքաբանները (նավես) հյուսվածաշեն և նրբատաշ պահեստները (սարայներ) և այլն, դրանց դնահատումները հաշվարկվում են ըստ մակերեսային նորմաների:

Որինակ՝ հյուսվածաշեն պահեստի ընդհանուր արժեքը բա-

ժանվում է նրա հիմքի տարածության վրա. մետրերի քանակի վրա:

§ 21. Մշակված դնահատման նորմաներից ոգտվելու հարմարություն համար կազմվում է տվյալ շրջանի կամ նրա մի մասի համար «գյուղական վայրերում տիպիկ շենքերը դնահատելու նորմաների ընդհանուր ամփոփադիր»:

§ 22. Այն դեպքում, յերբ շրջանի տերիտորիայում զգալի տարբերություն կա շինանյութերի և նրանց փոխադրման գների միջև, առանձին դնացրացուցիների և նախահաշիվների մեջ մտցվում են լրացուցիչ սյունյակներ, վորոնցով աշխատանքների տվյալ ելեմենտները դնահատվում են ուրիշ գների համապատասխան:

§ 23. Գնահատման նորմաները կարող են կիրառվել միայն ավտոնոմ հանրապետությունների Ժողկոմխորհների, մարզային (յերկրային) գործկոմիների, իսկ մարզային (յերկրային) բաժանում չունեցող հանրապետություններում՝ այդ հանրապետությունների Ժողկոմխորհների կողմից հաստատվելուց հետո:

ՇԵՆՔԵՐԻ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒՄԸ

§ 24. Պետուպի համապատասխան վարչության պլանային առաջադրանքների հիման վրա շրջանային ապահովագրական տեսչությունների կողմից կազմվում է շենքերի դնահատումներն անցկացնելու աշխատանքների ծրագիր: Ծրագրի մեջ պետք է ցույց տալ՝

ա) Այն բնակեցման կետերի անունները, ուր տվյալ տարում պետք է կատարվի շինությունների դնահատում:

բ) Այդ յուրաքանչյուրի գյուղի տնտեսությունների քանակը:

գ) Նախորդ դնահատումն անցկացրած տարին:

դ) Շենքերի դնահատման աշխատանքներն սկսելու և վերջացնելու ժամկետները:

յե) Ում կողմից է կատարվելու շենքերի դնահատումը:

Շենքերի դնահատման ծրագրի մեջ առաջին հերթին պետք է մտցնել՝

ա) Այն գյուղերը, վորոնց նկատմամբ ապահովագրական թերթիկներ չկան:

բ) Այն գյուղերը, վորոնց տնտեսություններն ունեն ավելի հնացած, վոչ ճիշտ դնահատումներ:

Վերադնահատման աշխատանքներն անցկացնելու ծրագրերը

պետք է մտցնել չըջանալին դործադիր կոմիտեյի նախագահու-
թյունը՝ հաստատելու համար:

§ 25. Շենքերի գնահատումը պետք է կատարեն ամառ կամ
յենթաշրջանային ապահովագրական տեսուչները՝ աշխատման
դյուրյութոճրդի ներկայացուցչի և շենքի տիրոջ կամ նրա ընտա-
նիքի չափահաս անդամի ներկայությամբ:

Առանձին դեպքերում Պետապի մարդային (յերկրային,
ԱՅԱՀ) վարչության թույլատվությամբ, շենքերի գնահատման
աշխատանքների կատարումը կարելի չէ հանձնարարել չըջանա-
լին տեխնիկ-շինարարին կամ հատուկ պատրաստակաճություն
ունեցող այլ անձնավորության:

Այդպիսի անձանց աշխատանքի վորակի համար պատասխա-
նավորությունը կրում է ապահովագրական ամառ տեսուչը:

§ 26. Գնահատման աշխատանքներն անցկացնելուց առաջ,
յուրաքանչյուր դյուրում ապահովագրական տեսուչները, դյու-
րական խորհուրդի թույլատվությամբ, հրավիրում են ապահովա-
գրվողների ընդհանուր ժողով, շենքերի գնահատման աշխա-
տանքների նպատակների ու խնդիրների մասին գեկուցում դը-
նելու համար:

ԲԱԿԵՐԻ ՈՒ ՇԵՆՔԵՐԻ ՀԱՇՎԱՌՈՒՄՆ ՈՒ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱ- ԿԱՆ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԹԵՐԹԻԿՆԵՐԸ ԿԱԶՄԵԼՈՒ ԿԱՐԳԸ

§ 27. Այն շենքերը, վորոնք պատկանում են մեկ տիրոջ,
պետք է գրանցվեն մի ապահովագրական գնահատման թերթի-
կում անկախ նրանից, թե ինչ վայրում են նրանք գտնվում,
մատնանշելով ապահովագրական թերթիկում, թե վոր վայրում
է գտնվում շենքը:

Այն շենքերը, վորոնք գտնվում են մի քանի անձանց (տըն-
տեսությունների) ընդհանուր տիրապետության տակ, պետք է
գրանցվեն մեկ ապահովագրական գնահատման թերթիկում,
ցույց տալով նրա մեջ բոլոր համատեղերին: Այդպիսի ապահո-
վագրական գնահատման թերթիկը պետք է ունենա ինքնուրույն
համար:

§ 28. Յեթե բնակելի կամ վոչ բնակելի շենքերը պատկա-
նում են մաս-մաս ($\frac{1}{2}$, $\frac{1}{3}$ և այլն) մի քանի անձնավորություն-
ների, այդ դեպքում այդ շենքերի մասերը պետք է գրանցվեն և
գնահատվեն առանձին-առանձին և յուրաքանչյուր տիրոջ նկատ-

մամբ պետք է կազմվեն հատուկ ապահովագրական գնահատման
թերթիկ: Այն դեպքում, յերբ շահակիցն ունի այլ շենք, այդ
դեպքում վերը ցույց տրված շինության մասը պետք է գրանցել
տվյալ տնտեսության հիմնական ապահովագրական թերթիկում:

§ 29. Այն շենքերը, վորոնք գնահատման աշխատանքները
կատարելու մոմենտին չեն ամարտված, պետք է գրանցվեն և
գնահատվեն, յեթե նրանք մինչ այդ ժամկետն արդեն կանգնեց-
ված են մշտական տեղում և ունեն պատեր ու կոուր:

Այդպիսի շենքերի արժեքը պետք է վորոշել նրանց կատար-
ված կառուցման աշխատանքների պատճանի համեմատ: Այդպի-
սի դեպքում ապահովագրական գնահատման թերթիկներում
պետք է նշել, վոր շենքի կառուցումը չի ավարտված: Այդպիսի
շինությունները կառուցվելուն պես յենթակա յեն վերադա-
հատման:

§ 30. Անբնակելի և վորյեվե մեկի կողմից չպաշտպանվող
շենքերը հաշվի յեն առնվում և գնահատվում են: Նման դեպ-
քերում ապահովագրական գնահատման թերթիկներում պետք է
նշվեն, վոր տվյալ տնտեսության շինությունները հանգիստնում
են անբնակելի և անպաշտպան:

§ 31. Այն շենքերը, վորոնք կապված են այլ շինությունների
հետ կամ նրանց հարակից են, համարվում են առանձին, յեթե
նրանք ունեն հատուկ սնտեսական նշանակություն:

Հաշտերը (նախասենյակները), դարբասները և վայտյա
ցանկապատները պետք է հաշվի առնվեն և գնահատվեն առան-
ձին:

§ 32. Կից մանր կառուցումները (արտաքին սանդուխքը,
բաց պատշգամբ և այլն), վորպես առանձին շենք չեն համար-
վում և գրանցվում են վորպես այն հիմնական շինության
առանձին մասեր, վորին նրանք հարակից են (որինակ՝ հաշտն
արտաքին սանդուխքի հետ):

§ 33. Դրանցվում, բայց չեն գնահատվում հետևյալ շենքերը՝
ա) Խարխուլ կամ քանդված, հետեվապես և վոչ մի տնտե-
սական նշանակություն չունեցողները:

բ) Այն բնակելի շենքերը, վորոնք գետնի մակարդակի վրա
պատեր չունեն (գետնափոր տները):

Նման դեպքերում ապահովագրական գնահատման թերթիկ-

Ներսիս մատնանշվում է, թե ինչու տվյալ շենքը յենթակա չե պարտադիր կոպարային ապահովագրության:

§ 34. Ապահովագրական դնահատման յուրաքանչյուր թերթիկ պետք է համարակալված լինի: Թերթիկների համարակալումը պետք է տանել այն կարգով, ինչ կարգով կազմվել են դյուղական խորհուրդների տնտեսական գրքերը (բայց բաղիների համարները կարող են և չզուգադրվել դյուղական խորհրդի տնտեսական գրքի տնտեսությունների համարներին):

ՇԵՆՔԵՐԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄԸ

§ 35. Յուրաքանչյուր շենք դնահատելիս սահմանվում և ապահովագրական դնահատման թերթիկում դրանցվում են հետևյալ տվյալները՝

- 1) Շինության կառուցման տարեթիվը:
- 2) Շենքի նշանակությունը (բնակելի տուն, բակ, պահեստ, ամբար, կալսարան և այլն):
- 3) Պատերի և կտուրների նյութը (գերանակապ, գործածող ծածկված, աղյուսածածկ, յերկաթապատ և այլն):
- 4) Շենքերի չափերը (ըստ փաստացի չափումների):
- 5) Շենքի (կամ նրա հիմքի տարածություն) ծավալը (խորանարդը):
- 6) Գնահատման նորման վրա սահմանվում է տիպիկ շենքերի դնահատման համար:
- 7) Գնահատվող և տիպիկ շինության մեջ յեղած տարբերությունը (ռուրլիներով կամ տոկոսներով) յեթե տարբերություն կա:
- 8) Շինության դնահատումն առանց մաշվածության գեղջի (վերականգնման արժեքը):
- 9) Մաշվածության գեղջի տոկոսը:
- 10) Շենքի դնահատումն ըստ նրա իրական արժեքի (հաշվելով մաշվածությունը):

§ 36. Շենքի ծավալը կամ նրա հիմքի տարածությունը հաշվարկելու համար պետք է չափել պատերի յերկարությունը, լայնությունը և բարձրությունը: Շենքի յերկարությունը, լայնությունը և բարձրությունը պետք է վորոշել սույն հրահանգի § 18-ում նշված ձևով:

Շենքի չափերը անպայման պետք է վորոշել չափելու միջոցով:

Արգելվում է շենքերի չափը վորոշել քաղերով, աչքի տեսքով և այլ միջոցներով:

Շենքերի չափերը ցույց է տրվում ապահովագրական դնահատման թերթիկներում մետրերով ճշտությամբ մինչև 0,1 մետրը:

Որինակ՝ Յեթե շենքն ունի 6,34 մետր յերկարություն, այդ դեպքում 0,04 մետրը դեն է գցվում և չափը հաշվվում է 6,3 մետր, իսկ յեթե յերկարությունը կազմում է 6,35 մետր, ապա ընդունվում է 6,4 մետր:

§ 37. Շենքի ծավալը պետք է վորոշել բազմապատկելով յերկարությունը լայնության և ստացված արտադրյալը՝ բարձրության վրա:

Որինակ՝ շենքը, վորն ունի 6,3 մետր յերկարություն, 5,0 մետր լայնություն և 2,8 մետր բարձրություն կպարունակի 88 խոր. մետր (6,3 բազմապատկած 5,0, բազմապատկած 2,8 = 88,2):

Ապահովագրական դնահատման թերթիկներում խորանարդ մետրերի քանակը ցույց է տրվում ամբողջ միավորներով: Կեսից պակաս խորանարդ մետրի մասերը դեն են չարվում, իսկ կես և ավելին ընդունվում է վորպես ամբողջ խորանարդ մետր: Որինակ՝ 88,2 խոր. մետրն ընդունվում է վորպես 88, իսկ 88,7 խոր. մետրը՝ վորպես 89:

§ 38. Շենքի հիմքի տարածությունը (մակերեսային դնահատման նորմաները կիրառելիս) հաշվի յե առնվում բազմապատկելով շինության յերկարությունը լայնության վրա: Ապահովագրական դնահատման թերթիկներում քառակուսի մետրերի քանակը ցույց է տրվում ամբողջ միավորներով: Որինակ՝ յեթե շենքի յերկարությունը կազմում է 9,3 մետր, իսկ լայնությունը 5,1 մետր, ապա նրա հիմքի տարածությունը պետք է գրանցել 47 քառ. մետր:

§ 39. Մաշված և համապատասխան կարգով հաստատված դնահատման նորմաներն առանց ուղղումների կարող են կիրառվել միմեյն տիպիկ շենքերի դնահատման համար:

§ 40. Յեթե դնահատվող շենքը հանդիսանում է տիպիկ և միաժամանակ նոր, այդ դեպքում նրա դնահատումը վորոշվում

և՛ նրա ծախարը (խորանարդ) կամ նրա հիմքի տարածությունը բաղմամբատկելով համապատասխան գնահատման նորմայի վրա:

Որինքն՝ ա) Տվյալ տիպիկ շենքի համար 1 խոր մետրի գնահատման նորման կազմում է 15 ռուբլի:

Գնահատվող շենքը հանդիսանում է նոր, այսինքն՝ կառուցված է վոչ ավելի, քան 2—5 տարի առաջ, նոր շինանյութերից, նրա խորանարդ չափն է՝ 88 խ. մետր, գնահատումը կարտահայտվի գումարով (15 · 88/) 1320 ռուբլի:

բ) Հյուսվածքային, ծղնոտով ծածկված տիպիկ նոր սրահն ունի 50 քառ. մետր տարածությամբ հիմք, և քառ. մետրի համար 4 ռուբլի գնահատման նորմայի դեպքում, պահեստը կգնահատվի (4 · 50/)=200 ռուբլի:

§ 41. Նոր, վոչ տիպիկ շենքերի գնահատումը կատարվում է տիպիկ շենքերի գնահատման համար մշակված գնահատման նորմաները կիրառելու միջոցով, նրանց մեջ մտցնելով համապատասխան փոփոխություններ: Յեթե գնահատվող վոչ տիպիկ շենքն իր արժեքն ավելանալու տեսակետից տարբերվում է տիպիկ շենքից, այդ դեպքում գնահատման նորմաներով հաշվարկված գնահատմանը պետք է ավելացնել շենքի այն մասերին արժեքը, վորոնք բարձրացնում են ընդհանուր արժեքը: Որինակ՝ ավելացվում է հոլանդական վառարանի, սրվաղի, կոզվածքի և այլն՝ արժեքը յեթե այդ ելեմենտները չեն հանդիսանում տիպիկ շենքի բաղկացուցիչ մասերը:

Յերբ գնահատվող վոչ տիպիկ շենքի արժեքը տարբերվում է տիպիկ շենքի արժեքից պակասելու իմաստով (շինանյութերի վորակի վատացում, վատորակ աշխատանք և այլն), այդ դեպքում գնահատման նորմաներով հաշվարկված գնահատումից պետք է հանել համապատասխան մասը:

Վոչ տիպիկ շենքի արժեքի տարբերության չափը նույն անվան տիպիկ շենքից կարող է վորոշվել նաև տոկոսի ձևով: Այդ դեպքում գնահատման նորման բարձրացվում կամ պակասեցվում է այդ տոկոսով: Նման դեպքերում տվյալ վոչ տիպիկ շենքի գնահատման ժամանակ ընդունված գնահատման նորման (ավելացված կամ պակասացված) նշանակվում է ապահովագրական գնահատման թերթիկի 10-րդ սյունյակում:

§ 42. Տիպիկ և վոչ տիպիկ այն շենքերի գնահատումը,

վորոնք նոր չեն, վորոշվում է ներկա հրահանգի §§ 40 և 41-ի համաձայն, սակայն հաշվելով նրանց մաշվածությունը (ամորտիզացիան): Յուրաքանչյուր տվյալ շենքի մաշվածության չափը ճշտորեն վորոշելը հանդիսանում է շենքի գնահատումը կատարող ապահովագրական տեսչի կարեվորագույն պարտականությունը:

Մաշվածության աստիճանը պետք է վորոշվի ապահովագրական տեսչի կողմից՝ յուրաքանչյուր շենքը մանրամասնորեն գնելու միջոցով: Շենքերը գնահատելիս՝ տեսուչը հաշվի առնելով յուրաքանչյուր շենքի հիմնական մասերի (տանիքի, պատերի, ներքին կառուցվածքի) մաշվածության աստիճանը, ինչպես նաև նոր ողտագործման ժամկետը վորոշում է մաշվածության գեղչի չափը: Մաշվածության գեղչի չափը պետք է վորոշել յուրաքանչյուր շենքի համար տոկոսով:

§ 43. Յուրաքանչյուր գնահատվող շենքի մաշվածության գեղչի չափը պետք է վորոշվի ապահովագրական տեսուչի կողմից շինության վայրում: Այդ դեպքում ապահովագրական տեսուչները պետք է նկատի ունենան, վոր շենքերի մաշվածության աստիճանը կախված է վոչ միայն նրա ողտագործման տարիների քանակից, այլ և շենքի տեսակից ու վորակից, նրա կառուցվածքից, խնամքից, ընթացիկ վերանորոգման կանոնավորություններից, նրա դրսևելու վայրից և մյուս պատճառներից:

§ 44. Ապահովագրական գնահատման թերթիկում (13-րդ սյունյակ) յուրաքանչյուր շենքի իսկական արժեքը ցույց է արվում մինչև 10 ռուբլին կլորացումով, ընդ վորում 5 ռուբլին և ավելին ընդունվում է վորպես 10 ռուբլի, իսկ 5 ռուբլուց պակաս գումարը գնն է գցվում:

§ 45. Գնահատման հետ կապված ամբողջ աշխատանքը, այսինքն՝ շենքերի չափի վորոշումը, նրանց նկարագրությունը, տիպիկ լինելու կամ նրանից տարբերելու մասին վորոշումը, մաշվածության չափի վորոշումը, գնահատման գումարի հաշվարկումը և ապահովագրական գնահատման թերթիկի առաջին որևանկի կազմելը անպայման պետք է կատարվի շենքի վայրում:

§ 46. Շենքերի գնահատման աշխատանքը տվյալ գյուղխորհրդի գյուղերում վերջացնելուց վոչ ուշ քան 3 օրվա ընթացքում շենքերի գնահատման արդյունքների մասին ապահովագրական

տեսուչը պետք է զեկուցի գյուղխորհրդի նախագահութեանը, վորը հաստատում է շենքերի գնահատումները:

§ 47. Շենքերի կառարած նոր գնահատումներն ուժի մեջ են մտնում գյուղփորձողների կողմից հաստատվելու պահից:

Ապահովագրական վնասները փոխհատուցվում են յեկնելով նոր գնահատումներից, յեթե հրդեհը կամ այլ տարերթային աղետը տեղի յե ունեցել գնահատումը գյուղխորհրդի կողմից հաստատվելուց հետո:

Այն շենքերի գնահատումները, վորոնք կառուցվել են ալյալ գյուղում շենքի համապարած գնահատումից հետո, պետք է կատարել ժամանակին գործող գնահատումների նորմաներով:

§ 48. ԽՍՀՄ Պետալի գլխավոր վարչութեան կողմից սահմանված ձևի ապահովագրական գնահատման թերթիկները կազմվում են յուրաքանչյուր բալի (տնտեսութեան) համար յերկու որինակից: Ապահովագրական գնահատման թերթիկի առաջին որինակն անպատճառ լրացվում է շենքերի գնահատումը կատարելու ժամանակ: Թերթիկների յերկու որինակներն էլ ստորագրում է շենքերի գնահատումը կատարող ապահովագրական տեսուչը: Բացի այդ, ապահովագրական գրեհահատման թերթիկի առաջին որինակը ստորագրվում է նաև շենքի տիրոջ կամ նրան փոխարինող ընտանիքի այն չափահաս անդամի կողմից, վորը մասնակցել է շենքի գնահատմանը: Ապահովագրական գնահատման թերթիկներն այնպայման պետք է լրացնել քանակով:

§ 49. Ապահովագրական գնահատման թերթիկների յերկրորդ որդ որինակները, գյուղական խորհրդի կողմից հաստատվելուց անմիջեպես հետո, պետք է դուրս գրվեն ապահովագրական տեսչի կողմից:

Ապահովագրական գնահատման թերթիկների յերկրորդ որինակներն ապահովագրվողներին պետք է հանձնվեն հարկային գործակալների միջոցով (ստացականով)՝ շենքերի գնահատումների արդյունքները հաստատվելուց հետո:

Բ Ո Ղ Ո Ք Ն Ե Ր

§ 50. Շենքերի հաշվառման և գնահատման վերաբերյալ ապահովագրական տեսուչների սխալ գործողությունների եւ-

կասմամբ յեղած բողոքներն ապահովագրվողի կողմից տրվում են շրջանային ֆինանսական բաժնի վարչին, շենքերի գնահատումը կատարելու որվանից՝ մեկ ամսվա ընթացքում:

Շրջանային ֆինանսական բաժնի վարիչը պարտավոր է քննութեան առնել յուրաքանչյուր ստացված բողոք, այդ մասիւ հանել իր վորոշումը, բողոքն ստանալու որվանից վոչ ուշ, քան 20 որվա ընթացքում, իսկ Կարմիր բանակայինների բողոքների նկատմամբ՝ վոչ ուշ, քան 7 որվա ընթացքում և մեկ որվա ժամկետում իր վորոշման մասին հայտնել բողոքատույին, գրեհավոր ձևով:

§ 51. Շենքերի հաշվառման և գնահատման մեջ մասնակցող գյուղական խորհրդների ներկայացուցիչների սխալ գործողությունների վերաբերյալ բողոքները տրվում են գյուղական խորհրդի, իսկ գյուղական խորհրդի վոչ ճիշտ գործողությունների նկատմամբ՝ շրջանային գործադիր կոմիտեյի նախագահութեանը:

ԽՍՀՄ ՖԻՆԱՆՍՆԵՐԻ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ
ԿՈՄԻՍՍՐ՝ Ա. ԶՎԵՐՅԵՎ

ԽՍՀՄ ՊԵՏԱՊԻ ԳԼԽԱՎՈՐ
ՎՍՏՈՒԹՅԱՆ ՊԵՏ՝ Ա. ՎԼԱՍՈՎ

20x

43. 896

Խմբագիր՝ Ա. Մեղիբոնյան
Թղթագրիչ՝ Ջրադապպոնյան

693-89

368
Հ-99

Դրամի վրա լիազոր Ա.—2209.
Գառվելը 900. Տիրամ 2000

Գեորգիաթի տպարան, Յերևան Լենինի 65